

Škola hrou

Proč nevystupovat, proč se neukázat, proč to vlastně nezkusit? Bezpočet žáků a absolventů Střední školy F. D. Roosevelta pro tělesně postižené v Brně na to už dvacet let přesvědčivě odpovídá nejen prostřednictvím svého tanečního souboru A proč ne?

Můj první a poslední okamžik dne s brněnskou Rooseveltkou byly podobné – se smíchem a útržky diskusí hloučků studentů. Při příchodu do světlé školy, během přestávky mezi hodinami, mě na chvíli zastavila všudypřítomná empatie, která tady z každé činnosti vyzáruje, souhra týmu učitelů, asistentů a žáků. Stoupám moderním a účelným interiérem do místnosti, kde se mám setkat s učitelkou Janou Malivánkovou. Už dvacet let taneční soubor A proč ne? řídí. Jen v rychlosti si sumarizují vše, co mi zatím o historii školy sdělil zástupce paní ředitelky Petr Konvalinka...

OTEVŘENÁ BRÁNA

Hned na začátku rozhovoru zaznělo, že podobných zařízení, jako je tato střední škola, na našem území mnoho nenajdete. Bylo postaveno s fundovaným projektovým návrhem v prvních letech 21. století a se vším všudy se jedná o „moderní školu s tradicí“. „Naše škola vznikla už v roce 1954, takže jsme nedávno

slavili šedesáté výročí, dlouho sídlila v pronajatých prostorách nedalekého Centra Kociánka, poskytovatele sociálních služeb. V roce 1991 nastoupil nový, aktivní ředitel Vít Lepil, který rozvíjel myšlenku multioborové školy s obchodní akademií. Domluvil také s tehdejší americkou ambasádou možnost užívat v názvu školy jméno prezidenta F. D. Roosevelta. Skvělý nápad vedla myšlenka, že by se naši žáci mohli inspirovat jeho úsilím a celým životním příběhem. Prezidentova osobnost je nadčasově motivující, dokázal tolikrát najít sílu a vůli v okamžicích životních proher...“ vzpomíná Petr Konvalinka.

Pod ředitelskou taktovkou Víta Lepila vyhledávali zajímavou školu v Brně i „zdraví“, vznikla tak dobře namíchaná, doslova inkluzivní škola. Otevírala se doširoka světu, i proto začala na přelomu tisíciletí řešit prostorovou tíseň. Pozemek se podařilo najít v těsné blízkosti Centra Kociánka, v Králově Poli. Provoz nové střední školy se po rychlé stavbě od Cen-

Jana Malivánková při krátké projížďce před představením.

tra Kociánka oddělil, mnoho žáků ale stále využívá pobytové služby na Kociánce, stacionáře nebo rehabilitaci.

„Rooseveltka je mimořádná v celé šíři nabídky, jedná se o šestnáct oborů,“ vypočítává Petr Konvalinka. „Spektrum tvoří praktické i umělecko-řemeslné specializace. Hodně se snažíme kvalitně pokrýt také čas mimo výuku – naši žáci hrají divadlo, mají turnaje ve stolním hokeji, přispívají do školního časopisu Šnek. Tradičně populární akcí bývá také závod na vozících na naší tzv. šikmé ploše, co vede od přízemí až po střechu. Ten den u nás závodí všichni – zdraví i handicapovaní – na různých typech vozíků... Náročná záležitost, dráha s délkou 330 metrů se dá zvládnout i za minutu a půl!“ usmívá se.

Tým učitelů se tu zkrátka všemožně snaží, aby žáci nepobývali jen pod touhle střechou, pomáhají jim dostat se z ulity školního domečku pomyslného šneka ven. Samozřejmě také vystoupení tanečního souboru bývají zdejší specialitou, výraznou aktivitou. Soubor A proč ne? je prostě místní fenomén...

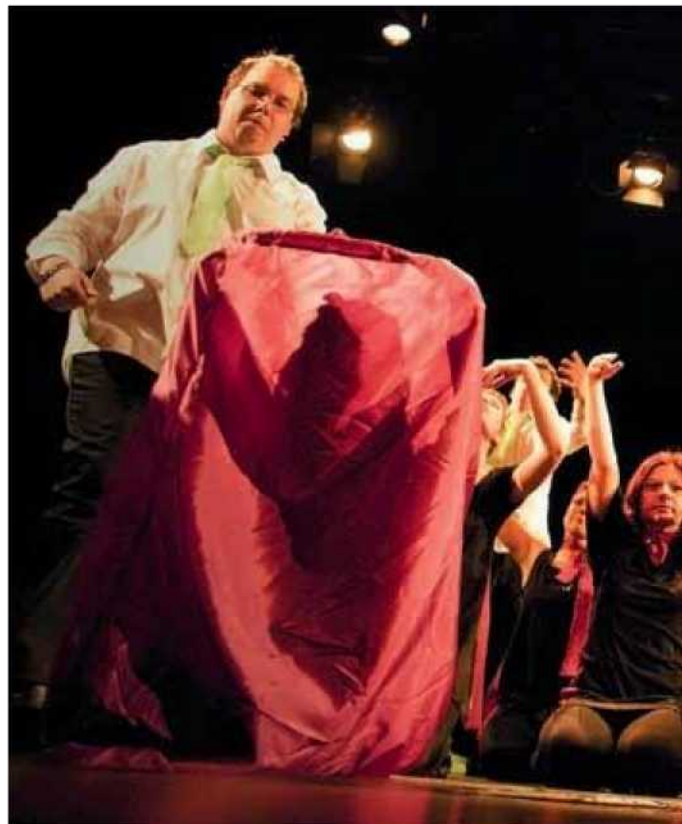
DĚCKA, PŘINESTE MUZIKU!

Jak se vlastně příjemná paní učitelka k tanečnímu souboru dostala? Jana Malivánková si v posledním ročníku studia na pedagogické fakultě vyzkoušela praxi na Kociánce. Jakoby

návazně a plynule ze školy zamířila na Rooseveltku. „Skočila jsem do vody a plavala jsem,“ usmívá se Jana. „Vlastně jsem až na každodenní školskou praxi nevěděla, kam směřuju. Jsem tady od 1. září 1996...“

Myšlenka na pohybové, taneční hobby se prý narodila už na fakultě, kde vznikl projekt Vážně nevážně. Tehdy Janu napadlo, jak by asi vyznělo spojení jejích kolegů a handicapovaných holek na vozíčku. Od první minuty se evidentně všichni tancem bavili. „U mých prvních tanečnic se jednalo o poranění páteře, nepohyblivost dolních končetin – mohla jsem v dramaturgii přemýšlet o čemkoliv,“ srovnává přemýšlivě, „ale ve škole jsem se posunula k práci se žáky s jinými typy postižení, pracuji se žáky s kombinovaným postižením, mentálním postižením, s lehkou mozkovou obrnou. Proto také choreografie a celková příprava bývají o dost náročnější než mé úplné začátky...“

Velmi rychle vznikl nápad na otevřený prostor kroužku, kde se v jednom tanečním týmu vždy namixují žáci, co zůstávají, i ti „noví“. Někteří absolventi sem na tréninky dokonce dál docházejí. Jana nijak nezdůrazňuje, že na novém tanci se podílí autorsky, a to hned v několika oborech: vytváří choreografii, vybírá hudbu, její je i režijní koncepce. Vloni se slavilo jubileum, dvacet let souboru.

Každý jednotlivý pohyb tanečnicka na vozíku je promyšlený a zapadá do celkové koncepce.

Ona sama raději mluví o spoluúčasti svých tanečnic. „To oni navrhli náš název, také otazník na konci názvu mi přijde případný a správný. Říkávám: Děcka, přineste muziku, skladbu, která se vám moc líbila! Letos tančíme na jednu píseň od zpě-

vačky Enyi, tu skladbu donesl jeden žák. A Pavla Kopcová, která prožila ztrátu maminky, si zase přála, abychom v tanci vyjádřili lásku všem máámám. Na hudbu začnu vymýšlet choreografii, ale nejde o finální podobu, u nás se vše průběžně mění.“

Jana zkušeně tvrdí, že pro soubor je přelomové každé veřejné vystoupení. Jistým překročením mantinelů bylo, když se soubor A proč ne? před patnácti lety zapojil do soutěže Asociace školních sportovních klubů – v kategorii středních škol šli do klání se zdravými. První vystoupení v disciplíně pohybových skladeb bylo prý pro všechny šokem, dostali tehdy Cenu poroty. Díky nim ale později přibyla v soutěži ještě nová kategorie „osob se zvláštními potřebami“, a tak pomohli k účasti jiným. Soubor se také účastní divadelního festivalu Tanec a handicap, který spolupořádá Divadlo Barka. Nové tance mají v průběhu dalších dvou let své reprízy.

Každé vystoupení s sebou nese také mnoho organizačních záležitostí – s tím vším Janě pomáhá asistentka:

představte si jen bezbariérovou dopravu přesně na čas do místa konání soutěže nebo kostýmy. S jejich užitím pomáhají souboru maminky a asistentky. „Náš tým vydrží i několikahodinové přejezdy – a pak ze sebe děcka vydají maximum. A trénují, i když jim třeba není dobře,“ ukončí naši debatu Jana hloubavě: „Když mají úspěch, prožívají hroznou radost. Sama jim pokaždé fandím, jsem na ně pyšná.“

A PROČ NE „ŠKOLA HROU“?

Zbývají už jen minuty do vystoupení nazvaného Rooseveltka zpívá, hraje, tančí. Zákulisí v alternativním brněnském divadle Barka má úzké chodby a malé zázemí šaten. Všude je plno, místa obsadily vozíky, tanečníci, zpěváci a herci. Přípravené jsou už také barevné návleky, kostýmy na jednotlivé výstupy. Na scéně po rychlé generálce ještě probíhá zkouška zvuku. Všude se bezeslovně s fotoaparátem pohybuje Kamilka, zdejší absolventka, která celý večer dokumentuje.

Už od Jany Malivánkové vím, jak bude vypadat představení určené

Dojemné finále jednoho z nových tanečních čísel souboru

Myšlenka na pohybové, taneční hobby se prý narodila už na fakultě, kde vznikl projekt Vážně nevážně. Tehdy Janu napadlo, jak by asi vyznělo spojení jejich kolegů a handicapovaných holek na vozíčku.

pro rodiče a příznivce školy: „Jde o specifický program, na začátku vystoupí sbor učitelů i žáků, pak následují tři taneční vystoupení skupiny A proč ne? a po přestávce diváci zhlédnou muzikál Abeceda pod režijním vedením Martiny Lukšové. Jedná se o zbrusu nový produkt divadelního kroužku. Tak, jako my tančíme, žáci z divadelního souboru Hurumburumbác museli zvládnout krátké dialogy, pohyb, někdy zpěv.“

Je úplně plno! hlásí kdosi z účinkujících. A pak už celý prostor scény ožívá. Emočně silně, přirozeně a harmonicky působí celý program v provedení „jedné velké rodiny“. Potlesk vestoje si zasloužili úplně všichni. Tahle „škola hrou“ je jednou možností, kdy si všichni, kdo vystoupili, mohou dokázat, že na něco mají, že se něco dokáží naučit. Tvoří, aktivně vstupují do studia nové skladby, chodí na všechny tréninky. Nikdo je nenutí jít až na mantinel svých možností, ale oni se perou o své místo na slunci. Ano, „jít na Rooseveltku je skvělý“, jak zaznělo z pódia v jedné písni...

V divadelním zákulisí zní smích a krátké rozhovory aktérů. Mluví se o trémě, o radosti z dlouhého aplausu. Byl to přece jejich úspěch, bylo vyprodáno... ●

Užitečné odkazy

- Více o Centru Kociánka Brno: www.kocianka.cz
- Střední škola F. D. Roosevelta pro tělesně postižené v Brně: www.ssfdr.cz
- Taneční soubor A proč ne?: www.aprocne.tode.cz